www.vpo.go.tz

OFISI YA MAKAMU WA RAIS

MUUNGANO NA MAZINGIRA | TOLEO NA. 34 | MEI, 2020

YALIYOMO

ZIJUE FURSA ZA MUUNGANO

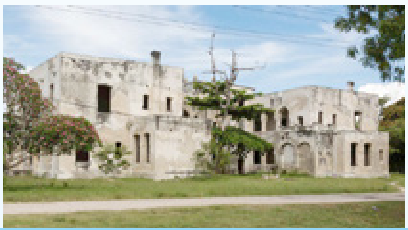

UK. 4

Mkakati kusaidia kudhibiti viumbe vamizi

UK. 8

JUNI 15, 2020 MWISHO WA USAJILI KWA WAWEKEZAJI WA UCHENJUAJI MADINI NCHINI

UK. 11

Fahamu taratibu za kuingiza chakula kitokanacho GMOs

UK. 13

Siku ya Mazingira Duniani na dhana ya mabadiliko ya tabianchi

Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mhe. Samia Suluhu Hassan akiangalia mti aina ya mkeshia alioupanda kwenye eneo la Mzakwe Makotopora jijini Dodoma wakati alipofanya ziara ya kuangalia maendeleo ya ukuaji wa miti 276 iliyopandwa katika eneo hilo Oktoba 10, 2019.

Jarida hili limetolewa na Kitengo cha Mawasiliano Serikalini | S.L.P 2502, Dodoma

Ofisi ya Makamu wa Rais | *ofisi_ya_makamu_wa_rais* | *@vpo_tanzania*

BODI YA UHARIRI

Mwenyekiti
Emelda Teikwa

Wajumbe
Julius ***Enock***
Cesilia ***Nkwamu***
Mugisha ***Kyamani***
Obeid ***Ndahozye***
Lulu ***Mussa***
Monica ***Sapanjo***
Robert ***Hokororo***

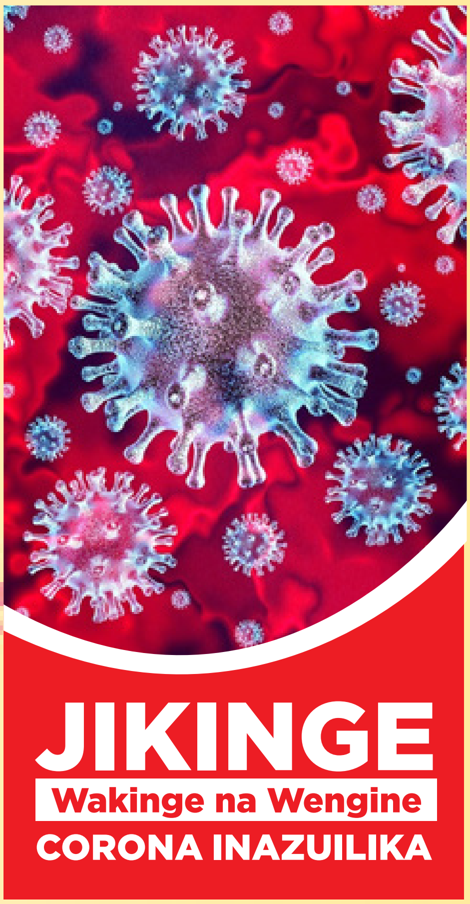

DIBAJI

Siku ya Mazingira Duniani huadhimishwa tarehe 05 Juni kila mwaka. Maadhimisho ya siku hii yalianza kuadhimishwa mwaka 1973 duniani kote kufuatia azimio la Baraza la Umoja wa Mataifa la Mazingira lililofanya kikao chake mwaka 1972 mjini Stockholm, Sweden. Maadhimisho ya Siku ya Mazingira Duniani yameendelea kuwa fursa na nyenzo muhimu katika kuhamasisha jamii na kukuza uelewa kuhusu hifadhi ya mazingira na changamoto zinazotishia uhai wetu na ustawi wa jamii kwa ujumla.

Jarida la Ofisi ya Makamu wa Rais Toleo Na. 34 limeandaliwa tukiwa tunajiandaa kuadhimisha Siku ya Mazingira Duniani ifikapo 05 Juni, 2020. Kaulimbiu ya maadhimisho ya Siku ya Mazingira mwaka huu kitaifa ni **"Tutunze Mazingira: Tukabiliane na Mabadiliko ya Tabianchi"**. Kwa muda mrefu sasa, Dunia inakabiliwa na athari za mabadiliko ya tabianchi zinazosababishwa na uzalishaji wa gesijoto kutokana na shughuli za kiuchumi na kijamii.

Tanzania ni miongoni mwa nchi zinazoathiriwa na mabadiliko haya kwa kuwa zaidi ya asilimia 70 ya majanga ya asili yanahusiana na mabadiliko ya tabianchi ikiwemo mafuriko, ukame na kuongezeka kwa ujazo wa bahari. Aidha, hasara halisi kwa uchumi wa nchi kutokana na athari za mabadiliko ya tabianchi inakadiriwa kuwa asilimia 1 ya pato la taifa kwa mwaka.

Hivyo, jitihada zinahitajika katika ngazi zote kuanzia mtu binafsi, taifa na kimataifa ili kukabiliana, kuhimili na kuepuka athari za muda mrefu za mabadiliko ya tabianchi kwa mazingira, uchumi na ustawi wa jamii.

Toleo hili linatoa dondoo kuhusu utekelezaji wa shughuli na miradi kadhaa inayoratibiwa na Ofisi ya Makamu wa Rais. Hii ni pamoja na usimamizi wa taka hatarishi; udhibiti wa matumizi ya Zebaki, viumbe vamizi na bidhaa zilizofanyiwa mabadiliko ya kijenetiki; pamoja na hifadhi ya vyanzo muhimu vya maji. Aidha, toleo hili linatoa muhtasari kuhusu ziara mbalimbali zilizofanywa na viongozi waandamizi wa Ofisi ya Makamu wa Rais katika juhudi za kuhamasisha jamii kushiriki katika hifadhi ya mazingira katika ngazi zote.

Katika kipindi hiki, Dunia bado inakabiliwa na changamoto ya ugonjwa wa homa kali ya mapafu unaosababishwa na virusi vya Corona. Kila mmoja anaaswa kuendelea kuchukua tahadhari na kujikinga dhidi ya maambukizi ya ugonjwa huu. **Jikinge, Wakinge Wengine, CORONA INAZUILIKA.**

Tunawatakia heri katika maadhimisho ya Siku ya Mazingira Duniani

Siku ya Mazingira Duniani na dhana ya mabadiliko ya tabianchi

Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira), Mussa Azzan Zungu akisoma tamko juu ya Maadhimisho ya Siku ya Mazingira Duniani, mbele ya waandishi wa Habari hii leo Jijini Dodoma. Kwa mwaka huu maadhimisho hayo yatafanyika kwa kutumia vyombo vya habari bila kuwapo kwa mikusanyiko.

Na Enock Sanga

Juni 5 Tanzania huungana na mataifa mengine kuadhimisha Siku ya Mazingira Duniani ambapo chimbuko la maadhimisho haya ni Azimio la Baraza la Umoja wa Mataifa (UN) la mwaka 1972 kuamua kuwa tarehe hiyo ya kila mwaka iwe siku maalumu ya Mazingira Duniani.

Tangu wakati huo, mataifa mbalimbali huadhimisha siku hii kila mwaka, lengo likiwa ni kukumbushana na kuweka mkazo kuhusu wajibu wa nchi wanachama wa Umoja wa Mataifa kuhifadhi mazingira.

Aidha, kwa mwaka huu Kimataifa maadhimisho haya yatafanyika nchini Colombia ambapo kaulimbiu ya kimataifa ni *"Hifadhi ya Bioanuai"* wakati Kitaifa kaulimbiu ni *"Tutunze Mazingira: Tukabiliane na Mabadiliko ya Tabianchi"* ambayo inahimiza wananchi kutunza mazingira ili kukabiliana na athari zitokanazo na mabadiliko ya tabianchi.

Katika utekelezaji wa azimio hili maadhimisho haya yanatoa nafasi ya kutafakari na kuelimisha wananchi umuhimu wa hifadhi ya mazingira katika nchi yetu pamoja na mbinu au njia mbalimbali za kukabiliana na athari za mabadiliko ya tabianchi, kuenea kwa hali ya jangwa na ukame, upotevu wa bioanuai na uharibifu wa tabaka la ozoni.

Ikumbuke kuwa uharibifu wa mazingira unachangiwa na shughuli za kibinadamu zikiwemo ukataji wa miti hovyo, kilimo cha kuhamahama, ujenzi holela, ufugaji usiozingatia tija, uchimbaji madini holela na uchafuzi wa mazingira utokanao na usimamazi hafifu wa taka.

Katika maadhimisho haya shughuli zitakazofanyika ni pamoja na Kongamano la Wadau wa Mazingira lenye lengo la kutoa elimu na kubadilishana uzoefu kwa viongozi na wataalamu kuhusu mabadiliko ya tabianchi na hatua za kuchukuliwa katika kukabiliana na athari hizo.

Aidha, wadau wa kongamano hili wanatoka katika wizara na taasisi za Serikali, taasisi za dini, sekta binafsi, asasi za kiraia, Mashirika yasiyo ya kiserikali (NGOs), vyombo vya habari na mitandao ya kijamii vitahusika katika kongamano hili.

Kwa mwaka huu Maadhimisho yaliyopangwa kufanyika katika Mkoa wa Lindi hayatafanyika kutokana na janga la virusi vya corona vinavyosabisha ugonjwa wa COVID 19 hivyo yatafanyika kwa njia ya vyombo vya habari na mitandao ya kijamii ambapo shughuli zilizopangwa kufanyika ni kama ifuatavyo.

Miongoni mwa shughuli zitakazofanyika ni Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mhe. Samia Suluhu Hassan kuhutubia Taifa kuhusu Maadhimisho ya Siku ya Mazingira Juni 5, 2020.

Pia Mei 18, 2020 Waziri wa Nchi, Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) Mhe. Mussa Azzan Zungu alitoa Tamko la Kitaifa kwenye vyombo vya Habari akifahamisha umma kuhusu namna maadhimisho hayo yatakavyofanyika.

Katika tamko hilo Waziri Zungu alisema kuwa kutokana na janga la ugonjwa wa *COVID-19* unaosababishwa na virusi vya corona ambao unaambukizwa kwa njia mbalimbali ikiwemo mikusanyiko ya watu maadhimisho hayo hayatahusisha shughuli hizo.

Kwa muktadha huo, Serikali kwa kushirikiana na wadau mbalimbali wa maendeleo wamekubaliana kuwa maadhimisho yafanyike kwa kutumia *vyombo vya habari* pamoja na *mitandao ya kijamii* kuelimisha na kuhamasisha jamii kutunza mazingira na kuzingatia njia mbalimbali za kujiepusha na maambukizi ya ugonjwa huo.

Miongoni mwa wadau waliojitokeza kushirikiana na Serikali ni UNDP, UNEP, WWF, GIZ, Forum CC, Vodacom *Foundation*, USAID, nchi wahisani pamoja na vyombo vya habari ambavyo vitahamasisha na kuelimisha jamii kukabiliana na athari za mabadiliko ya Tabianchi kwa kuhifadhi Mazingira hivyo kutakuwa na mashindano ya kuandika insha kuhusu mabadiliko ya tabianchi na mikutano ya kitaalamu itakayofanywa kwa njia ya mitandao.

Pia alitumia nafasi hiyo kuikumbusha jamii kuwa hifadhi ya mazingira si kazi ya Serikali pekee yake bali ni jukumu la kila mmoja katika ngazi zote kuanzia ngazi ya kaya na ametoa wito kwa vyombo vya habari, taasisi zote za Serikali na asasi za kiraia kusaidia katika kuhifadhi mazingira.

ZIJUE FURSA ZA MUUNGANO

Na Cesilia Nkwamu

Soko la watumwa Bagamoyo mkoani Pwani

Katika kipindi cha Miaka 56 tangu kuasisiwa kwa Muungano wa Tanganyika na Zanzibar Aprili 26, 1964 na kuundwa kwa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Waasisi wa Taifa, Mwalimu Julius Kambarage Nyerere na Sheikh Abeid Amani Karume walikuwa na dhamira njema ya kuhakikisha kuwa Muungano huo unadumishwa kwa manufaa ya kizazi kilichopo na vizazi vijavyo.

Dhamira na juhudi za Waasisi hao zimekuwa zikiendelezwa na viongozi wa awamu zilizofuata za pande zote mbili za Muungano kwa kuendeleza misingi ya Taifa kwa kuweka na kutekeleza mipango na mikakati madhubuti ya maendeleo.

Misingi hiyo ni utu; uhuru; usawa; haki; umoja; utaifa na uzalendo; amani; uadilifu na kujitegemea. Kutokana na misingi hiyo, wananchi wamekuwa na imani na matarajio makubwa juu ya Muungano huu ambao umekuwa ni wa mfano barani Afrika na duniani kote.

Pamoja na changamoto zilizokuwepo katika kipindi cha Miaka 56 ya Muungano, zipo fursa kwa Watanzania kujiletea maendeleo na ustawi wao. Kuwepo kwa fursa hizo, kumeleta hamasa na matarajio makubwa kwa wananchi katika kuendeleza mafanikio yaliyopatikana na kuchochea mafanikio katika maeneo mbalimbali kwa maslahi ya Taifa.

Tanzania imeendelea kuwa nchi ya amani na utulivu. Hali hiyo siyo tu imewawezesha wananchi kufanya shughuli za kimaendeleo kwa uhuru na amani, bali pia imetoa fursa kwa wawekezaji wa ndani na nje kuwekeza nchini. Amani na utulivu inayotokana na maridhiano na kuvumiliana kwa makundi mbalimbali ya kisiasa na kijamii, imeendelea kuwa nyenzo muhimu ambayo itawezesha Tanzania kuendelea kustawi na kuwa kituo kikubwa cha uwekezaji.

Fursa zilizopo***Nafasi ya Tanzania Kijiografia*****:** Tanzania ni lango kuu la biashara kati ya nchi za Burundi, Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo, Malawi, Rwanda, Uganda na Zambia, na nchi nyingine duniani kutokana na kuwa na mwambao wa Bahari ya Hindi wenye fursa nyingi za huduma za bandari.

Mwambao huo wenye urefu wa kilomita 1,424 na bandari za asili za Bagamoyo, Dar es Salaam, Lindi, Malindi, Mkoani, Mkokotoni, Mtwara, Tanga na Wete ambazo zinatoa fursa kwa Tanzania kukuza biashara na nchi mbalimbali na kuchangia upatikanaji wa fedha za kigeni na ajira kwa wananchi.

Ardhi na Maji: Tanzania ina hekta milioni 44.13 za ardhi yenye rutuba na inayofaa kwa kilimo. Kati ya hizo, hekta milioni 44 ziko Tanzania Bara na hekta milioni 0.13 ziko Zanzibar. Maeneo mengi ya nchi yanapata mvua za kutosha na kuna vyanzo vingi vya maji vikiwa ni pamoja na mito, maziwa na maji chini ya ardhi.

Rasilimali hiyo ya maji pamoja na ardhi yenye rutuba ni fursa kubwa na nzuri ambayo inaweza kutumika katika kukuza kilimo cha umwagiliaji, na hivyo kuongeza uzalishaji wa mazao ya kilimo. Vilevile, mabonde ya Wami, Kilombero, Ruaha, Rufiji, Upenja, Mtwango na Cheju ni fursa nzuri ya kukuza na kuendeleza kilimo cha kisasa.

Kuwepo kwa Rasilimali za Asili: Tanzania ina rasilimali nyingi za asili kama vile gesi asilia, makaa ya mawe; urani; joto ardhi (geothermal), mito na maziwa, upepo, nishati ya jua na *Biogas* ambazo ni malighafi muhimu katika uzalishaji wa nishati na kuchochea ukuaji wa viwanda. Tanzania pia imejaliwa kuwa na madini aina ya *phosphate* ambayo huchanganywa na gesi asilia kuzalisha mbolea.

Tanzania ina miamba ya chokaa yenye ubora kwa uzalishaji wa saruji. Madini mengine ni pamoja na dhahabu, almasi, tanzanite, rubi, nikeli, bati, magadi, na chuma ambayo ni fursa inayoweza kutumika kujenga uchumi imara, kukuza ajira na kuongeza fedha za kigeni kwa Tanzania.

Vivutio vya Utalii: Tanzania ina hifadhi za wanyama 16 maarufu duniani, zikiwemo Hifadhi za Ngorongoro, Serengeti, Manyara na Mikumi; mapori ya akiba, maeneo tengefu ya mbuga za uwindaji yaliyodhibitiwa, maeneo ya kihistoria kama vile mji mkongwe Zanzibar, Kilwa, Bagamoyo, Mikindani, Bonde la Oltupai (Olduvai) na urithi mkubwa wa tamaduni za kitanzania ambazo ni vivutio kwa watalii.

Pia kuna hekta milioni 35.3 za misitu nyika na hifadhi za misitu za Taifa ikijumuisha misitu ya hifadhi ya asili ya Jozani, Ngezi na hifadhi ya Kisiwa cha Misali iliyoko Zanzibar. Uwepo wa Mlima Kilimanjaro ambao ni mrefu kuliko yote barani Afrika na milima mingine kama vile Meru, Udzungwa na Usambara pamoja na fukwe nzuri na za kipekee zilizopo Zanzibar ni fursa muhimu katika kuitangaza Tanzania, na hivyo kuvutia uwekezaji na kukuza biashara katika sekta ya utalii.

Miundombinu: Tanzania imepiga hatua katika kujenga na kuimarisha miundombinu ya

ENDELEA UK. 5

ZIJUE FURSA ZA MUUNGANO

INATOKA UK. 4

barabara, mawasiliano, viwanja vya ndege, reli na bandari. Miundombinu hiyo, inafungua maeneo mapya ya uwekezaji katika Sekta za Kilimo, Biashara, Viwanda, Madini na nyinginezo, na hivyo kuchochea uzalishaji wa mazao, bidhaa na utoaji wa huduma.

Fursa za Kiutamaduni: Kiswahili ni lugha ya Taifa la Tanzania ambayo ilitumiwa na waasisi wa Taifa kuwaunganisha wananchi katika harakati za kupigania uhuru na hata baada ya uhuru wa Tanganyika na Mapinduzi Matukufu ya Zanzibar. Lugha hiyo, inatumiwa na zaidi ya watu milioni 150 duniani na inatumika katika vikao vya Umoja wa Afrika na Umoja wa Mataifa.

Lugha hiyo inafundishwa katika Vyuo Vikuu vya Marekani, Jamhuri ya Watu wa China, Urusi, Ufaransa, Ujerumani, Korea ya Kaskazini, Korea ya Kusini, Japan, Nchi za Nordic na Uingereza. Vituo maarufu vya Redio za kimataifa vikiwemo Shirika la Utangazaji la Uingereza (British Broadcasting Corporation - BBC), Sauti ya Amerika (Voice of America - VOA), Idhaa ya Kiswahili ya Redio Ujerumani (Deutsche Welle - DW) na Redio za China, Urusi, Japan, Ethiopia, India na Ufaransa zina idhaa za Kiswahili kwa lengo la kufikia nchi za Afrika ya Mashariki na Kati.

Matumizi ya lugha ya Kiswahili ni fursa ya kuendeleza umoja na mshikamano wa wananchi katika kipindi kijacho cha Muungano. Vilevile, kuanzishwa kwa Kamisheni ya Kiswahili Afrika Mashariki inatoa fursa ya ajira kwa Watanzania na kuhamasisha matumizi ya lugha ya Kiswahili Afrika Mashariki.

Aidha, kupanuka kwa matumizi ya lugha hiyo na kukubalika kutumika katika vikao vya

Jumuiya ya Afrika Mashariki (EAC), Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo, Somalia, Jumuiya ya Maendeleo Kusini mwa Afrika (SADC) na Umoja wa Afrika (AU) kumetoa fursa ya kuimarika kwa ushirikiano baina ya Tanzania na nchi hizo katika nyanja za uchumi, siasa na jamii. Pia, Kiswahili kimeongeza fursa za ajira na kuleta maendeleo kwa Watanzania ambao hutumika kama walimu, wakalimani, wafasiri, waongozaji wa watalii na watunzi wa vitabu.

Kuendelea kwa ushirikiano katika nyanja za utamaduni baina ya Watu wa Tanzania Bara na Zanzibar kunatoa fursa nzuri ya kukuza tamaduni za asili na hivyo kutambulika kitaifa na kimataifa. Tamasha la kimataifa la Sauti za Busara pamoja na Tamasha la Filamu la Nchi za Jahazi yanayofanyika Zanzibar kila mwaka yamekuwa jukwaa muhimu ambapo wasanii waliobobea kutoka pande zote za dunia hukutana na kuonesha kazi zao za sanaa. Jukwaa hilo pia linatoa fursa nzuri kwa wasanii wa Tanzania kutoka pande zote za Muungano kuendelea kutangaza utamaduni na Taifa kwa ujumla na pia kuongeza kipato chao.

Mtangamano wa Kikanda: Fursa nyingine ni soko la kikanda linalotokana na mtangamano wa kikanda ambapo Tanzania ni mwanachama katika EAC na SADC. Kupitia mitangamano hiyo, Tanzania ina nafasi kubwa ya kuuza bidhaa na huduma katika masoko ya Jumuiya hizo na pia kupata malighafi nafuu na hivyo kuongeza uzalishaji na ubora wa bidhaa, jambo ambalo hukuza uchumi na kuongeza ajira na kipato cha Watanzania.

Muungano umechukuwa nafasi kubwa katika kuwaunganisha wananchi na kuimarisha mahusiano mazuri baina ya Zanzibar na Tanzania Bara. Jamhuri ya Muungano wa Tanzania imeweka wigo mpana kwa wananchi wake kuweza kuzitumia fursa mbalimbali zilizopo za kiuchumi, kisiasa na kijamii kwa lengo la kujipatia maendeleo.

Ni vyema tukatumia ipasavyo fursa zilizopo Tanzania Bara na Zanzibar kwa kuleta maendeleo yatakayoinua hali ya uchumi wa Watanzania. Ili tuweze kuzitumia vizuri fursa hizi hatuna budi tuulinde, tuuimarishe na kuudumisha Muungano wetu kwani ni dira ya mafanikio yetu.

Barabara ya kilomita 3.8 Donge - Muwanda Wilaya ya Kaskazini B, Unguja.

Barabara za vijijini Chakechake - Pemba

Waziri Zungu, Dkt.Kalemani wakagua athari za mazingira Mtera na Kidatu

Mkurugenzi Mkuu wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC), Dkt. Samuel Gwamaka (kulia) akitoa maelezo kwa Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira), Mussa Azzan Zungu (katikati) juu ya hali ya mazingira katika Bwawa la kufua umeme la Kidatu kufuatia bwawa hilo kujaa maji kutokana na mvua zinazoendelea kunyesha nchini. Kushoto ni Waziri wa Nishati, Dkt. Medard Kalemani.

Na Johary Kachwamba

Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) Mhe. Mussa Azzan Zungu na Waziri wa Nishati Mhe. Dkt. Medard Kalemani wametembelea vituo vya kufua umeme kwa maji ya mabwawa ya Mtera na Kidatu kukagua hali ya maji na athari za mazingira zinazotokana na mvua zinazoendelea kunyesha nchini.

Kufuatia hali hiyo wizara hizo mbili kwa pamoja zimeunda Kamati ya wataalamu mbalimbali kwa ajili ya kuangalia namna bora ya kuhifadhi maji kwenye bwawa hata baada ya kipindi cha mvua.

Akizungumza wakati wa ziara hiyo, Waziri Zungu alisema lengo la kuundwa kwa Kamati hiyo ni kulinda mabwawa pamoja na uoto wa asili usipotee na kuwa lazima maji ya kuzalisha umeme yapatikane kutoka kwenye vyanzo vya maji.

Aliongeza kuwa pamoja na hayo pia wananchi washirikishwe katika utunzaji wa vyanzo vya maji kwani nchi inategemea umeme kujiendesha hasa tunapoelekea kwenye uchumi wa kati wa viwanda na umeme wa maji ndio wa bei nafuu.

Aidha, waziri huyo alilitaka Baraza la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) kwa kushirikiana na wadau wengine wa mazingira kukutana ili kutoa tathmini ya uharibifu uliotokea katika kipindi ambacho maji yamefunguliwa katika mabwawa hayo.

Kwa upande wake Waziri Kalemani alisema kuwa uhifadhi wa maji utaenda sambamba na uhifadhi wa mazingira na hivyo ni kuna umuhimu wa kuangalia namna bora ya kuwaelimisha wananchi wanaofanya shughuli za kijamii pembezoni mwa mabwawa ya kufua umeme.

Alibainisha kuwa Wizara ya Nishati ina wajibika katika kulinda na kutunza miundombinu yote ya uzalishaji wa umeme na hivyo wanashirikiana na NEMC ili kuulinda Mradi mkubwa wa umeme wa Julius Nyerere.

Sima: Wafanyabiashara chuma chakavu fuateni sheria

Na Robert Hokororo

Naibu Waziri Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) amesema ni wajibu wa kila mfanyabiashara wa vyuma chakavu kufuata sheria ili kulinda miundombinu na kuepuka migogoro.

Sima alitoa kauli hiyo jana wakati akizungumza na wafanyabiashara hao katika mkutano uliofanyika jijini Tanga na kuwataka kuwa na vibali vya biashara hiyo.

Pamoja na mambo mengine naibu waziri huyo alisema Serikali haitawatoza faini kwa mizigo ya vyuma chakavu walizohifadhi na badala yake watatakiwa kuomba vibali upya ili waendelee kufanya biashara.

"Ndugu zangu hapa tunazumgumzia ule mzigo ulio nao na sio ule utakaokuwa nao baadae maana kuna wengine watafikiri tumesema kuwa hata baadae ukiwa nao mzigo hautachajiwa faini, hapana kuanzia sasa kwenye kikao hiki mtu mwenye mzigo atuambie tufahamu," alisisitiza.

Alisema jukumu la Serikali ni kuhakikisha kuwa kila mtu anafuata sheria zilizowekwa huku akitoa rai kwa wafanyabiashara hao kuunda ushirika wa idadi ya watu waliokubaliana kwa pamoja na suala la vibali litakuwa jambo rahisi kwao.

Aidha Sima alisema Serikali inafanya kazi kwa ukaribu na wafanyabiashara hao lakini nao wanapaswa kutii maelekezo na kufuata sheria zilizowekwa ili kuepuka migogoro isiyo na ulazima.

"Mwaka 2019 tulitengeneza kanuni hivyo kila mmoja wetu analazimika kuwa na kibali na sisi tunawajibika kutoa kibali na kama kuna changamoto ya utoaji wa vibali hivi tunajadili kwa pamoja wapi tuna tatizo na tunatatua na pia hatuko hapa kuizuia biashara hii," alisema.

Kwa upande wao wafanyabiashara hao wakiwasilisha malalamiko yao walidai kutozwa kiasi cha sh. milioni 1.5 kwa mwaka wakidai ni kikubwa tofauti na mitaji yao.

Waliongeza kwa kuahidi kuwa wao kama wananchi watatekeleza maelekezo ya Serikali ya kuyafanya biashara hiyo kwa kulipia vibali vinavyohitaji bila bugudha yoyote.

Waliahidi kufuata sheria na kuwa jumuiya ya wafanyabiashara watakuwa mabalozi kwa wenzao kuhakikisha wanalipia vibali husika kwani vibali vinapokuwa rafiki hakuna haja ya kufanya biashara bila kufuata sheria.

Naibu Waziri Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) Mhe. Mussa Sima akizungumza na wafanyabiashara wa vyuma chakavu kutoka badhi ya mikoa (hawapo pichani) jijini Tanga. Wengine pichani ni Mkuu wa Mkoa wa Tanga Mhe. Martine Shigela na Mkuu wa Wilaya ya Tanga Mhe. Thobias Mwilapwa.

Mkakati kusaidia kudhibiti viumbe vamizi

Enock Sanga na Magdalena Ngotolainyo

Tanzania ni moja ya nchi zenye utajiri mkubwa wa maliasili na bioanuai za wanyama na mimea duniani ambayo maendeleo yake kwa kiasi kikubwa yanategemea matumizi ya maliasili hizi.

Pamoja na kuwa na utajiri wa maliasili, Tanzania inakabiliwa na changamoto ya uharibifu wa mazingira unaotokana na kuongezeka na kuenea kwa kasi ya viumbe vamizi (*Invasive Species*) hususan katika Mifumo ya Ikolojia ya ardhi na maji.

Viumbe vamizi ni viumbe wote wa kigeni na wa ndani wenye tabia zikiwemo uwezo wa kuzaliana kwa wingi, kusambaa kwa kasi na wenye uwezo wa kuleta madhara kwenye uchumi, mazingira na afya ya binadamu na wanyama kama hawatadhibitiwa. Viumbe hawa wanaweza kuwa ni wa jamii ya mimea, wanyama na wadudu.

Kwa mara ya kwanza, viumbe vamizi vilianza kuonekana hapa nchini kwenye sekta ya kilimo mwaka 1945 kupitia zao la katani na baadae kwenye zao la karanga na ndizi. Miaka ya 1985 hadi 1990 viumbe ainaya *Cassava mealy bugs* wanaovamia zao la mihogo, *Larger Grain Borer* wanaovamia mahindi na *Water Hyacinth* wanaovamia vyanzo vya maji walijitokeza.

Aidha, kwa sasa kuna aina 220 za viumbe vamizi nchini ambapo kati ya hao, asilimia 91 wanatoka nje ya nchi *(Alien Invasive Species)* na asilimia 9 ni wa ndani ya nchi. Hali hii imechangiwa na mabadiliko ya tabianchi na shughuli za binadamu kama kusafirisha mimea, mbegu, wanyama na wadudu.

Madhara ya viumbe vamizi

Madhara yanayosababishwa na viumbe vamizi ni pamoja na kupungua kwa rutuba kwenye ardhi hususan kwenye eneo la kilimo, viumbe wanaoishi kwenye maji ikiwemo kuharibiwa kwa mifumo yao ya ikolojia, kuzaliana kwa wadudu wanaoleta magonjwa kwa wanadamu, uharibifu wa makazi ya wanyama na kupotea kwa bionuai na malisho kwa ajili ya wanyamapori na mifugo pia kuathirika kwa sekta ya usafirishaji kwa njia ya maji.

Jitihada za Serikali kukabiliana na viumbe vamizi

Katika kukabiliana na changamoto za viumbe vamizi jitihada mbalimbali zimechukuliwa mbalimbali zikiwemo kuhuishwa kwa masuala ya viumbe vamizi katika baadhi ya sera na sheria za kisekta.

Hatua nyingine ni pamoja na kuanzishwa kwa Kituo cha Utafiti wa Viatilifu (TPRI) mwaka 1979, Kituo cha Udhibiti wa Visumbufu Kibaolojia wilayani Kibaha mwaka 1990, Programu ya Hifadhi ya Mazingira Katika Ziwa Victoria ya awamu ya kwanza kuanzia mwaka

ENDELEA UK. 9

Zungu akishuhudia kivuko kikipata juu ya magugu maji ambayo ni mojawapo ya viumbe vamizi katika Ziwa Victoria.

Mkakati kusaidia kudhibiti viumbe vamizi

Viumbe vamizi aina ya wadudu wanaoshambulia mimea

INATOKA UK. 8

1998 hadi 2005 na awamu ya pili (2009 - 2017) na kuridhia mikataba ya Kimataifa (ipi na imesaidaje nchi?).

Utekelezaji wa jitihada hizi umeonesha mafanikio ya kukabiliana na viumbe hawa katika baadhi ya maeneo. Hata hivyo, mafanikio haya yamekuwa ni ya kiwango kidogo na ya muda mfupi kwa vile viumbe hawa wamekuwa wakirudi kwa kasi katika maeneo yaliyokuwa yamevamiwa awali.

Pamoja na juhudi zilizochukuliwa na sekta za kuweka mifumo ya kisera na kisheria katika usimamizi wa viumbe vamizi nchini, mifumo hii imekuwa na upungufu hivyo kusababisha kuendelea kuongezeka kwa kasi kwa viumbe vamizi.

Hali hii imechangiwa na baadhi ya sera na sheria za kisekta kutohuisha kikamilifu na zingine kutolitambua suala la viumbe vamizi, kukosekana kwa uratibu wa kitaifa na udhibiti hafifu katika mipaka na njia nyingine za uingiaji.

Katika kukabiliana na changamoto hizi, Ofisi ya Makamu wa Rais iliunda Kikosi Kazi cha Kitaifa kilichojumuisha wajumbe kutoka sekta mbalimbali na taasisi za elimu ya juu kwa lengo la kutathmini ukubwa wa changamoto ya viumbe vamizi na kuandaa Mkakati na Mpango Kazi wa kitaifa wa usimamizi wa viumbe vamizi nchini.

Malengo ya Mkakati

Mkakati umeainisha malengo sita ambayo ni kuimarisha udhibiti wa njia za uingiaji na kuenea kwa viumbe vamizi, kupunguza madhara yatokanayo na viumbe vamizi, urejelezaji na ufuatiliaji wa viumbe vamizi na kuimarisha uwezo wa Taifa katika kusimamia na kufanya tafiti katika masuala ya viumbe vamizi.

Malengo mengine ni kuendelea kutoa elimu na kujenga uwezo wa jamii na wadau, kupitia, kuhuisha na kusimamia masuala ya viumbe vamizi kwenye sera, sheria, kanuni na mikakati ya kisekta na kuimarisha ushirikiano na uratibu katika usimamizi na udhibiti wa viumbe vamizi nchini.

Ili kufikia malengo ya Mkakati baadhi ya hatua muhimu zitakazochukuliwa ni kuhuisha na kutekeleza sera, sheria na mipango ya kisekta, kuanzisha na kutekeleza mfumo fungamanisha wa uratibu na mawasiliano, kuimarisha ushirikiano na nchi nyingine, kufanya tafiti na kuimarisha Mfuko wa Taifa wa Dhamana ya Mazingira ili kuwezesha kufanya tafiti.

Pia, kutoa elimu kwa umma, kuimarisha uwezo wa taasisi zinazosimamia mipaka na kuongoa maeneo yaliyoathiriwa na viumbe vamizi. Mkakati huu utatekelezwa kwa kipindi cha miaka 10 (2019 - 2029) na utagharimu takribani sh. 73,860,000,000.00

Ushirikishaji wa wadau

Matokeo au faida ya utekelezaji

Utekelezaji wa mkakati huu utasaidia kuongoa maeneo ya hifadhi yaliothiriwa na kuboresha makazi na malisho ya wanyama, kuongezeka kwa nyanda za malisho kwa wanyamapori na mifugo, kuongezeka kwa rasilimali za majini ikiwemo samaki na hivyo kuongeza kipato kwa Taifa na kuimarisha njia za usafirishaji wa majini kutokana kudhibiti magugu maji.

Matokeo mengine ni kupungua kwa uharibifu wa ardhi, mahitaji ya rasilimali za uongoaji wa maeneo yatakayoathiriwa, kuimarika kwa afya ya binadamu na wanyama, kuimarika kwa mifumo ikolojia ya majini na kuongezeka kwa mapato katika sekta za maliasili na utalii, kilimo na mifugo.

Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) Mhe. Mussa Azzan Zungu akiwa katika ziara ya kukagua eneo la majitaka katika kiwanda cha sukari za Mtibwa wilayani Mvomero Mkoa wa Morogoro.

Naibu Waziri Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) Mhe. Mussa Sima akiwasikiliza wafanyabiashara wa vyuma chakavu kutoka Mkoa wa Tanga alipokutana nao jijini Dodoma ambapo kikao kilichohudhuriwa pia na Naibu Katibu Mkuu Ofisi hiyo Balozi Joseph Sokoine.

Naibu Katibu Mkuu Ofisi ya Makamu wa Rais ambaye pia ni Mwenyekiti wa Kikosi Kazi cha Kuratibu Utekelezaji wa Katazo la Matumizi ya Mifuko ya Plastiki nchini, Balozi Joseph Sokoine akiongoza kikao cha tisa jijini Dodoma.

Naibu Waziri Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) Mhe. Mussa Sima akiwa katika ziara ya kutembelea na kukagua kiwanda cha chokaa cha Neelkanth jijini Tanga.

JUNI 15, 2020 MWISHO WA USAJILI KWA WAWEKEZAJI WA UCHENJUAJI MADINI NCHINI

Na Johary Kachwamba

Kufuatia kubainika kwa athari mbalimbali za kimazingira zinazosababishwa na uchenjuaji wa madini, Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) Mei 4, 2020 liliwataka wawekezaji wote wanaojihusisha na shughuli za uchenjuaji wa madini ya dhahabu kuwa miradi yao inapaswa kusajiliwa.

Usajili huo unahusisha mradi kuwa na cheti cha Tathmini ya Athari kwa Mazingira (TAM) au Cheti cha Ukaguzi wa Mazingira (Environmental Audit) vinavyoratibiwa na Baraza.

Akizungumza na waandishi wa habari Mkurugenzi Mkuu wa NEMC Dkt. Samuel Gwamaka, alisema kuwa uwekezaji wowote unatakiwa kukidhi matakwa ya kisheria hususani katika suala zima la Tathmini ya Athari za Mazingira.

"Ifikapo tarehe 15 mwezi wa 6, 2020 wawekezaji wote wanatakiwa kuwa wameshakamilisha kusajili miradi yao kwenye ofisi za Baraza Makao Makuu, Mtaa wa Migombani Mikocheni Dar es Salaam. Au, katika Ofisi za Kanda zilizopo Mikoa ya Arusha, Dodoma, Kigoma, Mbeya, Mtwara na Mwanza ili kupata cheti hicho." Amesema Dkt.Gwamaka

Dkt. Gwamaka alisema kuwa wawekezaji wanapaswa kuwatumia wataalamu elekezi waliosajiliwa na Baraza walio zaidi ya mia nne (400) nchini watakaowasaidia katika ustawi wa miradi yao bila kuleta athari za kimazingira.

Kuhusu upatikanaji wa wataalamu elekezi Dkt. Gwamaka alibainisha kuwa orodha ya Wataalamu inapatikana katika Tovuti ya Baraza (www.nemc.or.tz) na orodha hiyo itatolewa kwa mara nyingine kwenye magazeti yatolewayo kila siku.

"Mtaalamu elekezi kazi yake ni kukuelekeza wewe mchimbaji ili uweze kujua kama ni vyanzo vya maji uvitunze vipi, kama ni maeneo ambayo unaharibu hadhi basi uweze kujua ni vipi utatunza mazingira". Amesema Dkt. Gwamaka

Dkt. Gwamaka aliongeza kuwa kwa wale watakaoendelea kuendesha mitambo yao huku wakijua hawajakidhi taratibu watachukuliwa hatua kali za kisheria ikiwa ni pamoja na kuwapeleka mahakamani kwa kutaka kuharibu vyanzo vya maji pamoja na uchafuzi wa hewa.

Baraza linaendelea kuwataka watu wote kuzingatie sheria na kutunza Mazingira kwa ustawi wa mwanadamu pamoja na viumbe wengine.

Jamii Bonde la Ziwa Nyasa zaelimishwa kuhusu uhifadhi wa mazingira

Na Martha Ngalowera

Ofisi ya Makamu wa Rais kama mratibu wa mazingira nchini, imekuwa na jukumu la kusimamia na kuelimisha jamii kuhusu utunzaji wa mazingira ya ardhi na vyanzo vya maji kupitia programu, miradi na mikakati mbalimbali.

Kupitia Programu ya kuwezesha utekelezaji wa Sheria ya Mazingira, Ofisi inatekeleza mradi wa Hifadhi na usimamizi endelevu wa Ardhi ya Bonde la Ziwa Nyasa unaotekelezwa katika Halmashauri za Wilaya ya Kyela, Makete, Ludewa, Mbinga na Nyasa.

Utekelezaji wa Mradi huu unaogharimu Dola za Marekani 1,298, 980.00, unafadhiliwa na Shirika la Mazingira Duniani (UNEP) kupitia Mfuko wa Dunia wa Kuhifadhi Mazingira (GEF) na utekelezaji wake ulianza mwaka 2018.

Mradi unasaidia kukabiliana na changamoto za kimazingira zinazolikabili ziwa hilo, zinazotokana na shughuli za kibinadamu zikiwemo kilimo, uchimbaji madini na ufugaji usio endelevu na umejikita katika kujenga uwezo wa kitaalamu wa usimamizi endelevu wa ardhi ya bonde la Ziwa Nyasa.

Mradi huu lengo lake ni kuhifadhi mazingira kwa kuongoa maeneo yaliyoharibiwa pamoja na kujenga ustawi wa jamii ya watu wanaoishi kwenye bonde la Ziwa Nyasa kwa kutumia mfumo wa Usimamizi endelevu wa ardhi.

Shughuli hizi kwa kiasi kikubwa hufanyika kwa njia zisizo rafiki kwa mazingira hivyo kusababisha uharibifu mkubwa wa ardhi ya ndani ya bonde sambamba na kuongezeka kwa tabaka la udongo ndani ya ziwa.

Aidha, matumizi ya mbolea na madawa ya kilimo pamoja na kemikali zinazotumika kuchenjua madini, husababisha uchafuzi wa maji ya ziwa na hivyo kuathiri ubora wake.

Pia kuwezesha halmashauri kuwa na mipango jumuishi ya usimamizi endelevu wa ardhi ya Bonde la Ziwa Nyasa na kuwezesha mfumo wa kisera na kitaasisi katika usimamizi endelevu wa ardhi ya bonde hilo.

Mafanikio ya mradi

Mafanikio yaliyopatikana kutokana na utekelezaji wa mradi ni pamoja na kukuza uelewa wa jamii inayozunguka bonde la Ziwa Nyasa ambapo jumla ya washiriki 518 wakiwemo watendaji wa halmashauri na madiwani wamepatiwa mafunzo ya usimamizi endelevu wa ardhi.

Aidha jumla ya vikundi 15 vya wakulima vimeelimishwa kuhusu kutumia mbinu na njia bora za kilimo endelevu na kuwezeshwa kuanzisha mashamba darasa ya mazao ya korosho, parachichi, ngano na mpunga.

Aidha, wananchi wameelimishwa njia bora za kuandaa bustani za miche ya miti na kutengeneza mizinga ya nyuki ambayo huzalisha jumla ya tani 2.5 za asali kwa mwaka.

Kupitia mradi huu Kijiji cha Kisasatu Wilayani Mbinga kimewezeshwa kuchimba bwawa la samaki ambao jumla ya tani 3 huvuliwa kwa mwaka. Hii imeongeza kipato na lishe kwa jamii na kuwezesha kuacha shughuli zinazochangia uharibifu wa mazingira ikiwemo ukataji wa miti na uchomaji wa misitu.

Vilevile, kupitia mradi huu jumla ya Vijiji 15 vimefanyiwa mpango wa matumizi ya ardhi na hivyo kuwezesha matumizi endelevu ya rasilimali ya ardhi na kupunguza uharibifu wa mazingira.

Matarajio

Baada ya utekelezaji wa mradi huu, halmashauri zitakuwa na uwezo wa kitaalamu wa usimamizi endelevu wa ardhi ya bonde la Ziwa Nyasa na kuwepo kwa mipango jumuishi ya usimamizi endelevu wa ardhi kwa kuwa na mfumo wa kisera na kitaasisi katika usimamizi wa ardhi ya bonde hilo.

Fahamu taratibu za kuingiza chakula kitokanacho GMOs

Na Isakwisa Lameck

Kutokana na kasi ya maendeleo ya sayansi na teknolojia, katika miaka ya 1980 wanasanyansi kwa kutumia teknolojia ya uhandisi jeni *(genetic engineering)*, waliweza kuhamisha vinasaba kutoka katika kiumbe kimoja kwenda kingine katika harakati za kutafuta majibu ya changamoto mbalimbali ambazo zinamkabili mwanadamu.

Teknolojia hii kwa sasa imekuwa na faida nyingi kwani inatumika katika kuleta matokeo chanya katika sekta mbalimbali zikiwemo afya, viwanda, mazingira na kwa kiasi kikubwa kwenye kilimo ambapo baadhi ya faida zilizopatikana ni pamoja na kuwezesha ongezeko la uzalishaji wa mazao, kutengeneza mazao yanayokabili ukame, kuongezea mimea yenye uwezo wa kukabiliana na wadudu waharibifu, na kuwezesha baadhi ya mazao kuwa na virutubisho zaidi ili kukabiliana na tatizo la utapiamlo.

Kama ilivyo kwa teknolojia zingine, teknolojia hii ina faida nyingi lakini pia inaweza kuleta madhara kama haitatumika vizuri. Aidha, imesababisha kuwepo kwa Mkataba wa kimataifa wa Bionuai wa mwaka 1990, Mkataba mdogo wa Cartagena chini ya Mkataba ya Bionuai wa mwaka 2000 na Mkataba wa Ziada wa Nagoya Kuala Lumpar unayohusiana na uwajibikaji na upatikanaji wa fidia kutokana na madhara ya matumizi ya bioteknolojia ya kisasa, 2010.

Malengo ya mikataba hii ni kuweka mazingira wezeshi ya matumizi salama ya bioteknolojia ya kisasa ili kuhakikisha kuwa inatumika kwa faida huku athari zake zikipunguzwa.

Hapa nchini, mikataba hii inatekelezwa kupitia Sheria ya Usimamizi wa Mazingira ya mwaka 2004 pamoja na Kanuni za Matumizi salama ya Bioteknolojia ya Kisasa za mwaka 2009. Kwa ujumla wake pamoja nambo mengine, Mikataba, Sheria na Kanuni hizi zimeweka mfumo wa kuratibu biashara ya kimataifa ya chakula ambacho vinasaba vyake vimefanyiwa mabadiliko ya kijenetiki.

Swali ambalo wafanyabiashara na wananchi kwa ujumla wangependa kujiuliza ni je, chakula cha GMO kinaruhusiwa kuingizwa na kutumika nchini? Kama jibu ni ndio, swali la pili linalofuata ni je, utaratibu wa kuingiza nchini chakula cha GMO ukoje? Maswali haya, japo kwa ufupi, yanajibiwa kupitia makala hii.

Mikataba ya kimataifa

Mkataba wa Cartagena wa mwaka 2000, unaratibu makundi mawili ya GMO kutokana na matumizi yake. Kundi la kwanza ni GMO ambazo zinakusudiwa kutumika moja kwa moja katika mazingira kundi hili kwa kiasi kikubwa linahusisha mbegu au miche ambayo vinasaba vyake vimefanyiwa mabadiliko ya kijenetiki ambavyo vinakusudiwa kusafirishwa kutoka nchi moja kwenda nyingine.

Kundi la pili linahusisha GMO zinazokusudiwa kutumika moja kwa moja kama chakula cha mwanadamu, lishe ya wanyama na malighafi ya viwanda. Kwa mujibu wa mkataba wa Cartagena, chakula cha binadamu ni kile ambacho kimefanyiwa mabadiliko ya kijenetiki kwa ajili ya kutumika na binadamu moja kwa moja na kupitishwa na mamlaka husika za nchi kwa ajili ya matumizi hayo.

Chakula cha binadamu kimetengwa katika makundi mawili. Kundi la kwanza ni chakula ambacho kipo katika mfumo wa mazao kama vile mchele, soya, mahindi (*katika uhalisia wake*) na kundi la pili ni bidhaa zitokanazo na mazao ambayo yamechakatwa katika kiwanda kama unga, chakula kwenye makopo, cornflakes na jam.

Mkataba wa Cartagena haudhibiti moja kwa moja GMO zinakusudiwa kutumika kama chakula, lishe ya wanyama ama malighafi ya viwanda bali unazitaka nchi wanachama kuweka taratibu za kisheria za kudhibiti matumizi yake katika ngazi ya nchi. Isipokuwa sharti lililowekwa ni kuwa kila nchi idhibiti uingizaji wa chakula cha GMO kwa kuzingatia usalama wa afya ya binadamu, mazingira na bioanuai kwa kuzingatia tathmini ya athari.

Matumizi ya chakula cha GMO nchini

Kanuni za Matumizi Salama ya Bioteknolojia ya Kisasa, 2009 zimeweka mfumo wa kitaasisi na kiutawala wa kusimamia matumizi salama ya GMO nchini. Kimsingi, Kanuni hizi zinaruhusu uingizaji nchini, uzalishaji, usafirishaji, uuzaji na matumizi ya chakula cha GMO kwa kuweka utaratibu maalumu ambao utasaidia kubaini usalama wake kwa mlaji na kuzuia matumizi ya kile ambacho kitagundulika kutokuwa salama kwa matumizi ya binadamu.

Utaratibu wa kuingiza nchini chakula cha GMO

Kanuni zimeweka sharti kwa mtu yeyote anayetaka kuingiza nchini chakula cha GMO kuomba kibali kupitia Ofisi ya Taifa ya Uratibu wa Matumizi salama ya Bioteknolojia ya Kisasa ambayo kwa sasa ni Ofisi ya Makamu wa Rais. Maombi hayo ni lazima yaambatishwe na taarifa ya tathmini ya athari ya chakula hicho.

Mchakato wa kufanya maamuzi ya maombi ya kuingiza nchini chakula cha GMO ni shirikishi ambapo baada ya maombi kuwasilishwa Ofisi ya Uratibu, hupeleka kwenye Wizara yenye dhamana ya masuala ya chakula na afya pamoja na taasisi husika kama vile Shirika la Viwango Tanzania kwa ajili ya kutolewa maoni ya kitaalamu kwa mujibu wa Sheria zinazowasimamia.

Aina ya vibali vya GMO nchini

Vibali vya kuingiza chakula cha GMO nchini vipo vya aina mbili ambavyo ni kwa ajili ya chakula cha GMO ambacho hutolewa kama msaada wa maafa kwa ajili ya kutumika nchini au kwa ajili ya kupitishwa nchini kwa madhumuni ya kukisafirisha kwenda nchi za jirani na cha pili ni kwa ajili ya kuingiza nchini chakula cha GMO kwa malengo ya kibiashara.

Vibali vyote hivi viwili hutolewa kwa masharti maalumu ikiwa ni pamoja na kuhakikisha kuwa vyombo vinavyobebea chakula hicho ni salama. Pia kwa chakula cha GMO ambacho kinaingizwa nchini kama msaada ni sharti kuwa lazima kisagwe ama kukobolewa kabla ya kuingizwa kwa matumizi ya hapa hapa nchini au kwa ajili ya kusafirishwa kwenda katika nchi za jirani.

ENDELEA UK. 14

Fahamu taratibu za kuingiza chakula kitokanacho GMOs

Afisa kutoka OMR, Thomas Chali akiwa katika maabara ya mafunzo kuhusu usimamizi wa matumizi salama ya bioteknolojia ya kisasa katika chuo kikuu cha Adelaide, Australia.

▶ INATOKA UK. 13

Ikumbukwe kuwa chakula cha GMO kinachoingizwa nchini kwa ajili ya kuuzwa kama bidhaa, ni lazima kiwekewe alama ya utambuzi inayoonyesha kuwa chakula hicho ni zao la teknolojia ya uhandisi jeni na hivyo vinasaba vyake vimefanyiwa mabadiliko ya kijenetiki. Sharti hili la utiaji wa alama ya utambuzi ni la muhimu sana kwani linatoa fursa kwa walaji kuwa na ufahamu na kuchagua aina ya chakula wanachotaka kula.

Hali ilivyo sasa.

Kuanzia mwaka 2009 ambapo Kanuni za Matumizi Salama ya Bioknolojia ya Kisasa zilipoanza kutumika hadi mwaka 2020, Ofisi ya Uratibu ya Matumizi ya Bioteknolojia ya Kisasa haijawahi Kupokea maombi yoyote ya kibali cha kuingiza chakula cha GMO nchini kwa ajili ya kuingizwa sokoni bali maombi ya kupitisha chakula cha GMO cha msaada kwenda Somalia kilichotolewa kwa masharti kuwa mahindi hayo yalikuwa ni lazima yasagwe kwanza kabla ya kutolewa kwenye meli na kusafirishwa kwa barabara.

Ombi lingine ni kwa ajili ya kufanyiwa utafiti wa nje ya maabara (*confined field trial*) mahindi ambayo yamefanyiwa mabadiliko ya kijenetiki ili kuyafanya yaweze kukua katika ardhi yenye ukame (*water efficient maize*), utafiti huu unafanyika Makutupora, Dodoma. Pia kibali kilitolewa kwa ajili ya kufanyiwa utafiti mihogo ili kuingozea uwezo wa kuhimili mashambulizi ya wadudu wanaoleta ugonjwa wa *mosaic*.

Serikali kwa kutambua umuhimu wa sayansi ya uhandisi jeni katika kuleta maendeleo ya kiuchumi na kijamii, imeweka mazingira wezeshi ya kutumia chakula cha GMO nchini kwa kuweka Sheria, na Kanuni zinazobainisha utaratibu wa kutengeneza, kuingiza nchini, kusafirisha na kuuza chakula cha GMO.

Hata hivyo, tofauti na maombi ya matumizi mengine ya GMO, kumekuwa hakuna mwitikio wa wafanyabiashara wanaongiza chakula cha GMO kufuata utaratibu uliowekwa. Hivyo Ofisi ya Makamu wa Rais, kwa kushirikiana na wadau itaendelea kutoa elimu ya umuhimu wa kuzifuata taratibu za kisheria ziliowekwa za kuingiza chakula cha GMO nchini ili kuepusha uwezekano wa matumizi ya chakula hicho kuleta madhara kwa afya ya binadamu.

Pamoja na hatua hizo, wazalishaji, wasafirishaji na wauzaji wa vyakula vya GMO wanahimizwa kufuata taratibu zilizowekwa za udhibiti wa chakula hicho ili kuepusha mkono mrefu wa Sheria kuwafikia.

Mfuko wa GCF unavyowezesha mapambano ya mabadiliko ya tabianchi

Sehemu barabara ambayo imejaa maji yaliyofurika katika Ziwa Basotu wilayani Hanang mkoani Manyara na kusababisha mafuriko hali inayosababishwa na mabadiliko ya tabianchi na shughuli za kibinadam.

Na Dkt. Freddy Manyika

Mfuko wa Mabadiliko ya Tabianchi (GCF) ulianzishwa mwaka 2012 chini ya Mkataba wa Mabadiliko ya Tabianchi kwa ajili ya kutoa fedha za kuhimili na kukabiliana na gesijoto zinazobabisha mabadiliko ya tabianchi kwa nchi zinazoendelea.

Mfuko huu ulianza kutumika mwaka 2015 ambapo chanzo chake cha fedha ni michango ya hiari kutoka nchi zilizoendelea ambazo ni wanachama wa Mkataba huu.

Utaratibu wa kupata fedha kutoka GCF

Fedha kutoka GCF zinaombwa kupitia njia kuu mbili ambazo ni Wakala wa Utekelezaji wa Kimataifa (*MAEs*) na Wakala wa Utekelezaji wa Kitaifa (*NAEs*).

Taasisi zinazohitaji kuwa Wakala (Accredited Entity) chini ya Mfuko huu ni lazima zisajiliwe na Bodi ya Mfuko wa Mabadiliko ya Tabianchi ambapo unaruhusu taasisi au wizara za Serikali, sekta au mabenki binafsi kuwa wakala.

Kwa upande wa Tanzania tayari Benki ya CRDB imesajliwa kuwa Wakala wa utekelezaji wa kitaifa wakati huo Ofisi ya Rais-TAMISEMI, Wizara ya Fedha na Mpango ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Wizara ya Fedha na Mipango ya Serikali ya Mapinduzi Zanzibar zimeshaanza mchakato wa kuomba kuwa wakala.

Katika Mfuko huu, hakuna kiasi cha fedha ambacho kimetengwa mahsusi kwa kila nchi hivyo, utoaji wa fedha unategemea uwezo wa nchi kuandaa miradi inayokidhi vigezo vilivyowekwa lakini hakuna kikomo cha kupata fedha kwenye mfuko huu.

Miradi ya Mfuko huu huandaliwa kwa kushirikisha wakala na wadau ambao hukubaliana maeneo ya kipaumbele kwa ajili ya utekelezaji kwa kuzingatia vigezo na sera ya GCF.

Aidha, taasisi, kampuni binafsi na mashirika ya kimataifa inaweza kuandika miradi kwa niaba ya nchi na kuomba fedha kwenye Mfuko huu.

Baada ya CRDB kusajiliwa na GCF ni matarajio ya Serikali kuwa wadau nchini watatumia fursa hii kuandaa miradi mingi ya mabadiliko ya tabianchi kupitia benki hii na hivyo kupunguza gharama za ufutiliaji na usimamizi wa vyombo vya fedha vya kimataifa.

Mamlaka ya Kuratibu Miradi

Katika Mfuko huu kila nchi lazima iwe na Mamlaka ya Kuratibu (NDA) ambayo huratibu miradi hiyo kwa lengo la kuhakikisha kuwa miradi inayopata ufadhili ipo kwenye mipango na vipaumbele vya nchi husika.

Aidha, miradi hiyo pia iendane na suala la utekelezaji wa Mpango wa Taifa wa kukabiliana na Mabadiliko ya Tabianchi (NDC) hivyo kwa muktadha huo, Ofisi ya Makamu wa Rais ambayo ni Afisa Kiungo wa Mkataba wa Umoja wa Mataifa wa Mabadiliko ya Tabianchi (UNFCCC Focal Point) ndiyo Mamlaka ya Kuratibu inayotakiwa kutoa idhini ya maombi ya miradi ya kuwasilishwa GCF kwa ufadhili.

Ofisi ya Makamu wa Rais kama waratibu huratibu mchakato wa kuchambua miradi inayowasilishwa kwa ajili ya kuomba ufadhili kutoka GCF. Uchambuzi wa miradi hufanywa na Kamati ya Taifa ya Wataalamu kuhusu mabadiliko ya Tabianchi chini ya Mkurugenzi wa Mazingira.

Kupitia GCF, Tanzania imepata fedha kwa ajili ya mradi wa maji Simiyu kupitia kwa Wakala wa Kimataifa ambao ni Benki ya Biashara ya Ujerumani (KfW) wenye thamani ya Dola za Marekani milioni 102.7 ukisimamiwa na Wizara ya Maji.

Waziri Zungu akagua bwawa la kuhifadhi tope sumu Mgodi wa Barrick North Mara

Na Johary Kachwamba

Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Rais Muungano na Mazingira Mhe. Mussa Azzan Zungu hii leo amekagua bwawa la kuhifadhia tope sumu katika Mgodi wa Dhahabu wa Barrick North Mara.

Waziri Zungu ameambatana na Waziri wa Madini Mhe. Dotto Biteko, Naibu Waziri wa Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi Mhe. Angela Mabula, Mwenyekiti wa Bodi ya NEMC Prof. Esinati Chaggu pamoja na watendaji wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC). Wakati wa ukaguzi huo Waziri Zungu amewashauri watendaji wa Barrick North Mara pamoja na bodi yao kuchagua teknolojia rafiki kwa mazingira na uchumi hasa katika kutibu maji yenye sumu yanayozalishwa na mgodi huo wa dhahabu.

Akizungumza na wananchi wa Nyamongo Waziri Zungu amewahakikishia ufuatiliaji wa sheria na taratibu za mazingira "Usalama wa Maji taka tumejiridhisha upo, na kwa kila kipindi tunafanya ukaguzi kuhakikisha maji taka haya hayaathiri wananchi waliouzunguka mgodi huu." Amesema Mhe. Zungu.

Aidha Mkurugenzi wa NEMC, Dkt. Samuel Gwamaka amesema wanafanyia kazi malalamiko ya wananchi wanaozunguka Migodi sambamba na kukagua iwapo taratibu za mazingira zinafuatwa katika migodi yote nchini "Barrick North Mara ni miongoni mwa migodi tunayofuatilia kuhakikisha uendeshaji wake hauleti madhara kwenye mazingira na wananchi wa maeneo ya jirani" Dkt Gwamaka

Hatahivyo serikali kwa kushirikiana na mamlaka mbalimbali imeendelea kuhakikisha kunakuwepo na mazingira rafiki kwa wenye migodi, wachimbaji pamoja na wananchi wanaoizunguka migodi hiyo.

Bwawa la kuhifadhia tope sumu katika mgodi wa dhahabu wa Barrick North Mara.

Sima akipa maelekezo kiwanda Tanga

Na Robert Hokororo

Naibu Waziri Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) Mhe. Mussa Sima amemuelekeza mwekezaji wa kiwanda cha chokaa cha Neelkanth Chemical cha jijini Tanga kubuni njia mbadala ya kuzuia vumbi kutoka na kusambaa hewani hivyo kuleta athari kwa wananchi.

Sima alitoa agizo hilo alipofanya ziara ya kukagua kiwanda hicho ambapo pamoja na mambo mengine ililenga kumpa maelekezo ya namna ya kuendesha shughuli bila kuathiri mazingira.

Alibainisha kuwa mashine zilizopo hapo hazina uwezo wa kuzuia vumbi kusambaa jambo ambalo ni hatari kwa afya ya wafanyakazi na wananchi wakati moshi unapofuka hewani.

Alilielekeza Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) wapime na waangalie ni madhara gani ya kiafya kwani unakwenda kwenye makazi ya watu.

"Mazingira ya kiwandani hapa ni ya kawaida lakini tunashuhudia moshi na vumbi vikisambaa ni sawa wana *consultant* (mshauri) hapa standards (viwango) zinatofautiana hivyo ndio maana nimeelekeza NEMC wapime washauri nini kifanyike," alisema.

Aidha, Naibu Waziri Sima alisisitiza kuwa pamoja na Serikali kualika wadau kuwekeza katika sekta ya viwanda lakini pia inao wajibu wa kuhakikisha viwanda vinafanya shughuli zake bila kuathiri mazingira na wananchi wanaozunguka.

Kwa upande wake Kaimu Meneja wa NEMC Kanda ya Mashariki Ndimbumi Yoram alisema kumekuwepo na malalamiko kutoka kwa wananchi kuhusu vumbi na moshi vinatoka kiwandani hapo.

Alitoa mwito kwa mwekezaji huyo ambaye pamoja na kujikagua na kutoa ripoti kwa Baraza hilo lakini pia awaruhusu kufanya ukaguzi wakati mashine zinafanya kazi ili waweze kushauri.

"Tunaona vumbi kwenye ambalo limetokana na kusaga mawe haya ya kutengenezea chokaa lakini kwa sababu mitambo imezimwa hatuwezi kujua linatoka wapi hivyo mwenye kiwanda awe muwazi aturuhusu tukague kikiwa kinafanya kazi ili tujue vumbi linatoka wapi na tuweze kumshauri," alisema Ndimbumi.

Nae Mkurugenzi wa kiwanda hicho Rashid Hamoud aliishukuru Serikali kupitia kwa Naibu Waziri huyo kwa kutembelea na kuahidi kutekeleza maelekezo yote yaliyotolewa.

Naibu Waziri Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) Mhe. Mussa Sima akiwa katika ziara ya kukagua kiwanda cha chokaa cha Neelkanth cha jijini Tanga hivi karibuni.

Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) Mhe. Mussa Azzan Zungu akisikiliza changamoto za wadau wa vyuma chakavu kutoka Tanzania Scraps Dealers Association (TSDA) alipokutana nao ofisini kwake jijini Dar es Salaam.

Sehemu ya washiriki wa mkutano wa wafanyabiashara wa chuma chakavu na Naibu Waziri Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) Mhe. Mussa Sima kilichofanyika mkoani Tanga.

Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) Mhe. Mussa Azzan Zungu (wapili kulia) akipokea maelekezo kutoka kwa Mkurugenzi Mkuu wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) Dkt.Samuel Gwamaka (kulia) alipokuwa kwenye ziara ya kukagua athari za kimazingira katika Bwawa la Kufua umeme la Kidatu mkoani Morogoro kufuatia bwawa hilo kujaa maji. Kushoto ni Mkuu wa Mkoa wa Morogoro Loata Sanare na Wapili kushoto ni Waziri wa Nishati Dkt.Medard Kalemani.

Mpango-Kazi wa Taifa kupunguza matumizi ya zebaki kwa wachimbaji wadogo

Na Joseph Kiruki

Shughuli za uchimbaji mdogo wa madini ya dhahabu hapa nchini umekuwepo kwa zaidi ya miaka 100 iliyopita ambazo hufanywa na wachimbaji wadogo wa dhahabu ambao wamekuwa wakiongezeka na kuchangia katika kipato, ajira na ukuaji wa uchumi kwa wachimbaji wenyewe na taifa kwa ujumla.

Sekta hii ndogo ya wachimbaji wa dhahabu inatoa ajira ya moja kwa moja kwa takriban watu million 1.2 na ajira zisizo za moja kwa moja kiasi cha watu milioni 7.2 na kuchangia asilimia 40 hadi 60 ya nguvu kazi katika sekta ya madini nchini.

Aidha, wachimbaji wadogo wa dhahabu nchini hutumia kemikali ya Zebaki katika kuchenjua dhahabu huku tafiti zimebaini kuwa wachimbaji wadogo wa dhahabu huchangia takriban asilimia 38 ya uchafuzi wa Zebaki duniani na hivyo kuwa chanzo kikubwa cha uchafuzi huo duniani.

Vilevile, hapa nchini Sekta ya wachimbaji wadogo wa dhahabu huchangia asilimia 80 ya matumizi ya Zebaki na tafiti zinaonesha matumizi ya kemikali hiyo ni kati ya tani 13.2 hadi 24.4 kwa mwaka katika uchimbaji, mikoa yenye matumizi makubwa ya Zebaki ni Geita, Mbeya, Shinyanga na Mara.

Shirika la Afya Duniani (WHO) limeorodhesha Zebaki kuwa miongoni mwa vyanzo 10 hatarishi kwa afya ya binadamu duniani na hivyo uchafuzi wake ni miongoni mwa changamoto za mazingira za dunia.

Katika kukabiliana na changamoto hii, Jumuiya ya K imataifa ilipitisha Mkataba wa Minamata kuhusu Zebaki m w a k a (2013) wenye madhumuini ya kulinda afya ya binadamu dhdi ya madhara ya uchafuzi wa mazingira unaotokana

na Zebaki.

Ibara ya 7 ya Mkataba wa Minamata Kuhusu Zebaki inaelekeza nchi wanachama kuandaa na kutekeleza Mpango-Kazi wa kupunguza matumizi ya Zebaki kwa wachimbaji wadogo wa dhahabu. Tanzania ikiwa ni miongoni mwa nchi zilizoridhia Mkataba huu imeandaa Mpango-Kazi huo.

Mpango-Kazi wa Kupunguza Matumizi ya Zebaki

Mpango-Kazi huu wa Kupunguza Matumizi ya Zebaki kwa Wachimbaji Wadogo wa Dhahabu (2020 - 2025) umeandaliwa kukidhi matakwa ya Mkataba wa Minamata. Matokeo tarajiwa ya utekelezaji wa Mpango huu ni kupungua kwa uchafuzi wa mazingira unaotokana na Zebaki na hivyo kuimarika kwa afya ya jamii kutakakochangia kuongeza uzalishaji, kipato na ustawi wa wachimbaji na kuongeza mchango wake katika uchumi wa taifa.

Malengo ya Mpango-Kazi

Lengo la Mpango-Kazi huu ni kupunguza, *na pale inapowezekana,* kuondosha matumizi ya Zebaki katika shughuli za uchimbaji wa dhahabu kwa wachimbaji wadogo.

Aidha, malengo mahsusi ni kupunguza matumizi ya Zebaki katika sekta ndogo ya wachimbaji wadogo dhahabu kwa asilimia 30 na kukuza uelewa wa jamii ifikapo mwaka 2025 na kuimarisha mfumo wa kisheria, uwezo wa kitaasisi na ushirikishwaji wa wadau katika usimamizi wa sekta ndogo ya wachimbaji wa dhahabu ifikapo 2025.

Pia lengo lingine ni pamoja na kuandaa na kutekeleza mkakati mahsusi wa kulinda afya ya jamii dhidi ya madhara ya Zebaki kwa jamii ya wachimbaji wadogo wa dhahabu ifikapo 2025.

Shabaha muhimu za Mpango-Kazi ni kuwa ifikapo mwaka 2025, unatarajia kupunguza matumizi ya zebaki kemikali hiyo kwa wachimbaji wadogo wa dhahabu kwa asilimia 30 kwa kupunguza uchomaji holela wa kemikali hiyo pamoja na kutumia teknolojia bora za uchenjuaji wa dhahabu kwa kutumia Zebaki na zisizotumia Zebaki.

Nyingine ni kuimarisha na kusimamia utekelezaji wa Sheria ya Madini ya mwaka 2010 na Marekebisho yake ya 2017 na 2019 na sheria nyingine za kisekta na kanuni pia kuzijengea uwezo Wizara na Taasisi zenye dhamana ya Madini, Mazingira na Afya.

Kuandaa na kutekeleza mkakati mahsusi wa kulinda afya ya jamii dhidi ya madhara ya zebaki hususan jamii ya wachimbaji wadogo wa dhahabu na kuwawezesha angalau asilimia 20 ya wanawake wanaojishughulisha na uchimbaji mdogo wa dhahabu kifedha, teknolojia na mafunzo ni shabaha zingine.

Shabaha zingine ni kuhakikisha angalau asimia 70 ya watoto wanaofanya shughuli za uchimbaji mdogo wanaondolewa, kuhakikisha angalau asilimia 40 ya mipango ya uhifadhi wa mazingira inatekelezwa na wenye leseni za uchimbaji mdogo wa madini ya dhahabu.

Pia angalau asilimia 30 ya wachimbaji wadogo wa dhahabu wanapata mikopo nafuu na huduma za kifedha, kuanzisha na kuendesha masoko ya madini ya mikoa ili kukuwawezesha wachimbaji kufikia kwa urahisi masoko ya dhahabu na kujenga uwezo kwa vyama vya wachimba dhahabu.

Hivyo Ofisi ya Makamu wa Rais kwa kushirikiana na Wizara za Madini, Afya Maendeleo ya Jamii, Jinsia Wazee na Watoto inaratibu utekelezaji wa Mpango-Kazi huu. Vilevile Ofisi inaratibu mikutano ya kitaalamu, mipango na uandaaji wa maandiko ya miradi kwa ajili ya kuwezesha utekelezaji wa Mpango-Kazi huu.

Mkataba wa Kimataifa wa Basel unavyosaidia kudhibiti usafirishaji wa taka hatarishi

Na Evansia Shirima

Biashara ya chuma chakavu duniani imekua kwa kasi ambapo nchi na nchi zimeweka mkikataba ya kurahisisha udhibiti wa biashara hii ili kuepuka uchafuzi wa mazingira.

Kwa mantiki hiyo wapo baadhi ya watu wasio waaminifu wanaohujumu miundombinu mbalimbali ikiwemo nyaya za umeme, mataruma ya reli, mifuniko ya majitaka na mabomba lengo la kuviuza kama chuma chakavu kiunyume cha sheria.

Kwa kuzingatia umuhimu wa mazingira nchini mnamo Aprili 7, 2020 Ofisi ya Makamu wa Rais iliridhia Mkataba wa Basel unaohusu udhibiti wa usafirishaji na utupaji wa taka hatarishi baina ya nchi na nchi.

Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira) Mhe. Mussa Azzan Zungu akikagua mzigo wa vyuma chakavu vilivyo tayari kusafirishwa nje ya nchi.

Malengo ya mkataba

Miongoni mwa malengo ya Mkataba wa Basel ni kulinda afya ya binadamu na mazingira kwa kudhibiti uzalishaji, usafirishaji na utupaji wa taka sumu kati ya nchi na nchi ambapo pia unalenga kudhibiti uingizaji wa taka hatarishi na za kawaida kwa ajili ya kutupwa na kutoa taarifa kwa nchi wanachama zitakazohusika katika usafirishaji wa taka hizo.

Pia kuhakikisha kuwa uzalishaji wa taka sumu na za kawaida ndani ya nchi unapunguzwa kufikia kiwango cha chini kabisa, kwa kuzingatia matakwa ya kijamii, kiteknolojia na kiuchumi.

Mkataba huu ulianzishwa kutokana na changamoto ya kuongezeka kwa uzalishaji wa taka hatarishi katika nchi zenye viwanda vingi na hivyo, kujitokeza haja ya kuwa na utaratibu wa kudhibiti usafirishaji wa taka hatarishi na utupaji wake kwa namna ambayo haina madhara kwa afya ya binadamu na mazingira.

Manufaa ya mkataba

Katika kuhakikisha kuwa Tanzania haiwi dampo la taka hatarishi zinazozalishwa nje ya nchi, imedhamiria kudhibiti uingizaji, usafirishaji na utupaji wa taka hatarishi nchini ili kuhakikisha inakuza ushirikiano wa kimataifa kupitia utekelezaji wa Mkataba miongoni mwa nchi wanachama.

Aidha, kupitia Mkataba huu Tanzania inapata msaada wa kitaalamu na kiteknolojia kupitia uandaaji na utekelezaji wa miradi mbalimbali chini ya Mkataba.

Utekelezaji wa mkataba huu hapa nchini

Ofisi imefanya mapitio ya Kanuni za Usimamizi wa Taka Hatarishi za mwaka 2009 na kuandaa Kanuni mpya za Usimamizi wa Taka Hatarishi za mwaka 2019 [*The Environmental Management (Hazardous Waste Control and Management) Regulations, 2019*], ambapo masuala ya udhibiti wa usafirishaji wa Taka Hatarishi nje ya nchi kama yalivyoainishwa katika Mkataba yamezingatiwa.

Ikumbukwe kuwa Ofisi ya Makamu wa Rais ndio Msimamizi Mkuu *(Focal Point)* wa utekelezaji wa Mkataba wa Basel ambapo imeendelea kuelimisha umma kuhusu taratibu za kukusanya, kuhifadhi, kusafirisha na kuteketeza, kurejeleza taka hatarishi na taratibu zinazotakiwa kisheria ili kusafirisha nje ya nchi kwa madhumuni mbalimbali.

Pia Ofisi imeandaa Kanuni za Usimamizi wa Taka za Kielektroniki za mwaka 2020 ambazo zimezingatia matakwa ya Mkataba huu ili kudhibiti biashara hii na pia hatua mbalimbali zimechukuliwa na Serikali katika kusimamia na kudhibiti usafirishaji wa taka hatarishi.

Hatua hizo ni kuimarisha ukaguzi wa taka hatarishi zinazosafirishwa nje ya nchi au kuingia nchini na zile ambazo zinapita *(transit)*, timu ya ukaguzi huhakikisha taka hatarishi zinazosafirishwa nje ya nchi na zile tu ambazo zinaruhusiwa kisheria chini ya *"Export Control Act"*.

Mkataba wa Basel ulipitishwa mnamo mwaka 1989 mjini Basel, Uswisi chini ya Programu ya Umoja wa Mataifa ya Mazingira. Majadiliano ya kuunda chombo cha kisheria cha kushughulikia masuala hayo yalianza na hatimaye Mkataba ulianza kutumika Mei 5, 1992 baada ya kuridhiwa na nchi 20 ambapo Tanzania iliridhia Mkataba huu Aprili 7, 1993.

Mkurugenzi Mkuu NEMC afanya ukaguzi EPZA

Mkurugenzi Mkuu wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) Dkt. Samuel Gwamaka (kushoto) akiteta jambo na Mkurugenzi Mkuu wa Mamlaka ya Maeneo Maalumu ya Mauzo ya Nje (EPZA) Kanali mstaafu Joseph Simbakalia alipofika kufanya ukaguzi.

Na Charles Kombe

Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) limeendelea kusimamia uwepo wa mazingira bora pamoja usimamizi wa sheria za mazingira ili kuwalinda wananchi, rasilimali pamoja na viumbe hai.

Mkurugenzi Mkuu wa NEMC Dkt. Samuel Gwamaka akiambatana na maafisa wa Baraza hilo walifanya ziara katika eneo la viwanda la Mamlaka ya Maeneo Maalum ya Mauzo ya Nje (EPZA) yenye lengo la kutatua changamoto za kimazingira zilizowasilishwa na wananchi wa maeneo ya jirani na viwanda hivyo.

Baadhi ya wananchi wa mtaa wa Makuburi Kibangu wanaoishi jirani na viwanda hivyo, tangu 2016 wamekuwa wakilalamikia viwanda vya EPZA hasa kiwanda cha TOOK LTD kwa kutitirisha maji machafu, uwepo wa kelele nyakati za usiku pamoja na harufu mbaya katika mtaa wao.

Kufuatia malalamiko hayo Dkt. Gwamaka aliwahakikishia wananchi kuwa, Baraza litafanya vipimo kila siku kwa kipindi cha mwezi mmoja ili kubaini kiwango cha madhara yanayosababishwa na kiwanda hicho.

“Tutapima vipimo vya kelele na tutachukua vipimo vya harufu. Baada ya kupata vipimo hivyo na kuvipeleka kwa Mkemia Mkuu wa Serikali ndipo tutawapa mrejesho. Sisi kama Baraza hatuwezi kusema kuwa kiwanda kimekosea ama wananchi hawana haki, hapana. Sisi tutazingatia vipimo vyetu na ndipo tutakapotoa maamuzi.” Alisema Dkt. Gwamaka

Dkt. Gwamaka aliongeza kuwa Baraza linaendelea kukagua viwanda vyote nchini ili kufahamu endapo wanazalisha maji yenye madhara na kufahamu utaratibu wanaotumia kuepusha madhara zaidi kwa wakazi wa maeneo jirani.

“Mtu yoyote mwenye kiwanda kama anazalisha maji yenye sumu ni lazima ayatibu, hivyo ndivyo sheria inavyosema, na anatakiwa kuomba kibali cha kusafisha maji na kuyapeleka kwenye mazingira kwa mkurugenzi wa maji. Kinyume na hapo umevunja sheria na utachukuliwa hatua kali.” Alisema Dkt. Gwamaka

Kufuatia uwepo wa baadhi ya wananchi ambao wamekuwa na tabia ya kufungulia maji taka katika mifereji ya maji ya mvua, Dkt Gwamaka aliwaonya wananchi wenye tabia hiyo kuhakikisha kuwa wanaacha mara moja kabla sheria haijafuata mkondo wake.

“Sisi kama Baraza tuna timu ya kikosi kazi ambayo iko kazini kwa saa 24, tutaanza kuyabaini maeneo yote korofi, tukishirikiana na serikali za mitaa na watendaji wa kata kuhakikisha kuwa wote ambao wanatapisha vyoo katika maeneo ya mifereji ya mvua wanachukuliwa hatua.” Alisema Dkt. Gwamaka

Ukaguzi wa Mazingira ni miongoni mwa matukio ya mara kwa mara yanayofanywa na NEMC ukiwa na lengo mahsusi la kuibua changamoto mbalimbali za kimazingira na kuzipatia suluhu.

TUTUNZE MAZINGIRA KUKABILIANA NA MABADILIKO YA TABIANCHI

Imetolewa na Ofisi ya Makamu wa Rais
+255 685 333 444, FaceBook: Ofisi ya Makamu wa Rais Tanzania,
Instagram: ofisi_ya_makamu_wa rais, http://www.vpo.go.tz

TUTUNZE MAZINGIRA KUKABILIANA NA MABADILIKO YA TABIANCHI

Imetolewa na Ofisi ya Makamu wa Rais
+255 685 333 444, FaceBook: Ofisi ya Makamu wa Rais Tanzania,
Instagram: ofisi_ya_makamu_wa rais, http://www.vpo.go.tz

TUTUNZE MAZINGIRA KUKABILIANA NA MABADILIKO YA TABIANCHI

Imetolewa na Ofisi ya Makamu wa Rais
+255 685 333 444, FaceBook: Ofisi ya Makamu wa Rais Tanzania,
Instagram: ofisi_ya_makamu_wa rais, http://www.vpo.go.tz

http://www.vpo.go.tz
FaceBook, Twitter, Instagram: ofisi_ya_makamu_wa_rais

Limetolewa na Kitengo cha Mawasiliano
Serikalini Ofisi ya Makamu wa Rais
S.L.P. 2502, Dodoma, Tanzania
Simu: +255 266 235 2038
Nukushi +266 235 0002
Barua pepe: ps@vpo.go.tz
Tovuti: www.vpo.go.tz
Facebook: Ofisi ya Makamu wa Rais
Simu ya mkononi: 0685 333 444
Instagram: ofisi_ya_makamu_wa_rais
Twitter: @vpo_tanzania